

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
Технологічний університет Поділля (м.Хмельницький)

На правах рукопису

Дарманська Галина Олександрівна

УДК 338.07(477.43):338.4:67

**УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ
ПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
(на прикладі підприємств харчової промисловості)**

+ 08.07.01
Спеціальність 08.06.01 — економіка підприємства
і організація виробництва

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Дарманська

Хмельницький — 1997

42 39780
ЛННБ України ім.В.Стефаніка

00743511 (L)

Дисертація є рукопис

Робота виконана в Технологічному університеті Поділля
(м.Хмельницький)

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Войнаренко Михайло Петрович,
Технологічний університет Поділля, завідуючий кафедрою обліку, аудиту та фінансів

Офіційні опоненти: доктор економічних наук
Слюсар Василь Данилович, провідний науковий співробітник Інституту економіки НАН України;
кандидат економічних наук
Сургунд Анатолій Станіславович, заступник голови Хмельницького обласного правління спілки економістів України

Провідна установа: **Кам'янець-Подільська аграрно-технічна академія**

Захист відбудеться 27 січня 1998 року
о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К70.052.01
Технологічного університету Поділля (м.Хмельницький) за адресою:
280016, м.Хмельницький, вул. Інститутська, 11, 3-й корпус, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Технологічного університету Поділля (м.Хмельницький).

Автореферат розісланий 25 грудня 1997 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
кандидат економічних наук, доцент *В.М.Нижник* В.М.Нижник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В перехідний період від адміністративної до ринково-орієнтованої системи управління економікою в Україні зростає значення аналітико-концептуальної роботи при підготовці управлінських рішень, щоб своєчасно реагувати на виробничі процеси. Це вимагає оперативного прийняття рішень на різних рівнях управління та обумовлює посилення уваги до вдосконалення економічного механізму їх підготовки.

Харчова промисловість України має значний виробничий та експортний потенціал, працює безпосередньо на споживчий ринок і може забезпечувати швидкий обірот капіталу та значні надходження до бюджету. Але в умовах кризи потенційні можливості харчової промисловості використовуються не в повній мірі. Важливу роль у виведенні галузі із кризової ситуації має відігравати впровадження ефективних систем удосконалення економічного механізму підготовки управлінських рішень, застосування результатів аналізу фінансово-господарської діяльності в управлінні підприємствами.

Як правило, на підприємствах харчової промисловості здійснюється традиційне порівняння аналітичних показників із фактично досягнутими. Дієвий аналіз, який враховував би показники оцінки прибутковості господарської діяльності, ефективності управління, ділової активності та ринкової стабільності виробництва, спрямований на прийняття обґрунтованих стратегічних управлінських рішень, не застосовується. Досить часто спостерігається на підприємствах недостатній рівень оперативної аналітичної роботи, низький рівень підготовки працівників бухгалтерсько-економічних служб до здійснення такого виду аналітичних робіт. Електронно-обчислювальна техніка, якщо і є в наявності на деяких підприємствах, то використовується, як правило, для накопичення інформації без належного застосування її в аналітичному та управлінському процесі. Внаслідок цього на підприємствах відсутній налагоджений логічний зв'язок між бухгалтерсько-економічними службами та службами управління. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств ще не став основою для прийняття оперативних та стратегічних рішень в управлінні виробництвом. На рівні галузі автоматизовані системи управління взагалі не застосовуються.

Підприємства харчової промисловості, як і галузь в цілому, сьогодні мають потребу в наукових розробках теоретичного та практичного спрямування з цих проблем. Слід зазначити, що вищезгаданим питанням останнім часом приділяється все більше уваги з боку українських та зарубіжних вчених. Разом з тим проблеми економічного аналізу в системі управління підприємствами харчової промисловості за умов змін форм

власності та переходу від планової до ринкової економіки, проблеми вдосконалення економічного механізму підготовки управлінських рішень не знайшли достатнього висвітлення в економічній літературі і, як наслідок, застосування в практиці управління підприємствами.

Актуальність та практична важливість згаданих проблем, їх недостатня дослідженість визначили вибір теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Напрямок дослідження пов'язаний із виконанням заходів щодо реалізації Хмельницької обласної програми розвитку харчової та переробної промисловості в 1995-2005 роках. Тема дослідження є структурною частиною комплексної державної науково-дослідної теми кафедри обліку, аудиту та фінансів Технологічного університету Поділля "Економіка та організація діяльності господарських структур в умовах ринкових відносин" (науковий керівник - доктор економічних наук, професор М.П.Войнарченко).

Об'єктом дослідження є процеси прийняття управлінських рішень на підприємствах харчової промисловості.

Предметом дослідження є системи економічних механізмів підготовки управлінських рішень на підприємствах харчової промисловості.

Метою дисертаційного дослідження є удосконалення управління підприємствами харчової промисловості шляхом застосування економічно обгрунтованих управлінських рішень на базі аналітичних даних зовнішнього фінансового та внутрішнього оперативного аналізів.

Завдання дослідження:

- вивчити теоретичні аспекти стану аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств та застосування його результатів в процесі підготовки управлінських рішень;

- дослідити тенденції змін у сировинній базі, що спричиняються змінами форм власності серед виробників сільськогосподарської продукції та рівень адекватності реагування на них з боку підприємств переробної галузі;

- обгрунтувати шляхи і зміст інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності підприємств харчової промисловості та визначити форми і методи застосування його результатів для вдосконалення процесу підготовки управлінських рішень;

- розробити механізм та методіку автоматизації зовнішнього аналізу фінансового стану підприємств;

- розробити механізм застосування оперативного аналізу у прийнятті управлінського рішення щодо ціноутворення на підприємстві.

Теоретичну і методологічну основу дослідження склали Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України з питань державної економічної політики, нормативні акти органів державного управління фінансово-економічного напрямку, дослідження українських та зарубіжних вчених з фінансово-економічних та організаційно-управлінських проблем. За інформаційну базу слугували матеріали статистичних збірників Міністерства статистики України та Хмельницького обласного управління статистики, матеріали звітності підприємств харчової промисловості.

Наукова новизна одержаних результатів.

А. В області удосконалення методології управління на галузевому рівні:

1. Вперше здійснена аргументація концептуальних змін в підходах до прийняття управлінських рішень в умовах переходу до ринку у методологічному і теоретичному аспектах, аспектах технології управління, управлінських впливів, стилю управління та інноватики.

2. Удосконалено обґрунтування структури системи інформаційного забезпечення підготовки управлінських рішень та елементи математичної характеристики ступеня її ефективності.

3. Обґрунтовано концептуальні підходи щодо змісту зовнішньої та внутрішньої економічної інформації, необхідних суб'єктам управління підприємствами харчової промисловості для підвищення ефективності їх діяльності за сучасних умов господарювання.

4. Набуло подальшого розвитку обґрунтування механізму використання результатів зовнішнього фінансового аналізу на основі розробленої комп'ютерної програми для покращення оперативності і якості прийняття управлінських рішень.

Б. На рівні підприємств:

1. Розроблені рекомендації щодо врахування тенденцій змін у виробництві сировини сільгоспвиробниками різних форм власності та адекватності організаційно-економічного і управлінського реагування на них суб'єктами управління м'ясопереробними підприємствами.

2. Дістала подальший розвиток методика розкриття змісту економічного обґрунтування управлінських рішень на основі результатів зовнішнього фінансового аналізу роботи підприємств м'ясопереробної галузі регіону.

3. Вперше обґрунтована структура підсистеми оперативного обліку і економічного аналізу для підготовки та прийняття управлінських рішень щодо механізму ціноутворення на підприємствах харчової промисловості.

Практичне значення роботи полягає у виробничій спрямованості

теоретичних і практичних розробок. Реалізація запропонованих в дисертаційному дослідженні підходів до комплексної оцінки тенденцій змін у сировинній базі та виробництві, методик застосування внутрішнього оперативного аналізу сприятиме значному підвищенню ефективності управління підприємствами харчової промисловості Подільського регіону.

Особистий внесок здобувача. Основні наукові положення по удосконаленню підготовки управлінських рішень, що мають наукову новизну, розроблені здобувачем особисто. Разом з тим розробка комп'ютерної програми AUDIT та видання посібника для користувача "Компьютерный анализ хозяйственной деятельности предприятия" були здійснені у співавторстві із працівниками науково-технічної фірми "Інфосервіс +". Здобувачем підготовлено завдання на розробку комп'ютерної програми, сформульована мета, розроблена методика та алгоритм автоматизації аналізу господарської діяльності підприємства. Частина I посібника розроблена безпосередньо здобувачем. Науково-практичне видання "Аналіз фінансового стану підприємств" опубліковано за результатами роботи обласної асоціації "Хмельницькмолоко". Оскільки посібник має практичне значення для вдосконалення діяльності підприємств асоціації, то він був підготовлений спільно із генеральним директором об'єднання підприємств молокопереробної галузі.

Апробація та впровадження результатів дослідження:

1. Результати досліджень по темі дисертації доповідались і одержали схвалення на науково-практичній конференції "Технологічний університет в системі реформування освітньої та наукової діяльності Подільського регіону" (м.Хмельницький, 1995 р.), міжнародній науково-практичній конференції "Проблеми обліку та аудиту за умов нестабільної економіки" (м.Хмельницький, 1996 р.), міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 25-річчю кафедри економічного аналізу і 30-річчю Інституту обліку і аудиту (м.Тернопіль, 1996 р.) та науково-теоретичній конференції Інституту регіонального управління та права (м.Хмельницький, 1997 р.).

2. В 1994 році у співавторстві розроблено комп'ютерну програму та опубліковано посібник для користувачів "Компьютерный анализ хозяйственной деятельности предприятия", які були представлені на міжнародних виставках: "Компьютерэкспо-95" (м.Київ, 1995 р.), "Бухгалтерський облік і аудит" (м.Москва, 1996 р.), "EnterEX'96" (м.Київ 1996р.).

3. Розроблений автором курс "Аналіз господарської діяльності" із застосуванням посібника "Компьютерный анализ хозяйственной деятельности предприятия" та комп'ютерної програми читається у Хмельницькому інституті регіонального управління та права.

4. Комплект програм та посібник "Компьютерный анализ хозяйственной деятельности предприятия" застосовуються аудиторською фірмою "Аудитсервіс" (м.Хмельницький) для аудиторської перевірки суб'єктів господарської діяльності за замовленнями.

5. У 1996 році здійснено аналіз фінансового стану 15 підприємств асоціації "Хмельницькмолоко" та асоціації в цілому. За результатами аналізу у співавторстві з генеральним директором асоціації видано науково-практичний посібник "Аналіз фінансового стану підприємства".

6. В дисертаційній роботі здійснено аналіз роботи підприємств м'ясопереробної промисловості Хмельницької області. Результати аналізу стали основою для підготовки та прийняття постанови колегії управління сільського господарства та продовольства Хмельницької обласної державної адміністрації щодо перспектив покращення зв'язків підприємств м'ясопереробної промисловості із виробниками м'ясної продукції в сировинній базі та поліпшення організаційно-фінансової і аналітичної роботи на підприємствах.

7. У 1997 році за матеріалами досліджень опубліковано науково-практичне видання "Проблеми економічного механізму підготовки управлінських рішень" для практичного використання при навчанні студентів Хмельницького інституту регіонального управління та права за спеціальністю "Адміністративний менеджмент".

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 8 праць загальним обсягом 14.2 д. а.

СТРУКТУРА І КОРОТКИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Робота містить 144 сторінки основного тексту, 26 сторінок додатків, 13 рисунків, 18 таблиць. Список використаної літератури складає 179 назв.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дослідження, подано короткий аналіз стану проблеми, сформульовано мету та завдання дослідження, визначено його об'єкт та предмет, окреслено наукову новизну та практичну значимість одержаних результатів.

У *першому розділі* "Теоретичні і методичні основи економічного обґрунтування управлінських рішень для роботи підприємств в ринкових умовах" розкрито теоретичні аспекти економічного механізму підготовки управлінських рішень, досліджено рівень застосування аналізу зовнішньої та внутрішньої економічної інформації в управлінні підприємствами харчової промисловості.

У *другому розділі* "Інформаційне забезпечення підготовки

управлінських рішень” здійснено дослідження шляхів та змісту удосконалення інформаційного забезпечення цього процесу. Аргументовано підходи до визначення потреби суб'єкта управління в економічній інформації. Проаналізовано підходи до оптимізації інформаційного забезпечення управлінської діяльності, розроблено схему інформаційного забезпечення процесу управління виробництвом.

У *третьому розділі* “Удосконалення методів підготовки та прийняття управлінських рішень” дано обґрунтування оптимальних форм і методів застосування аналізу в управлінні. Здійснено систематизацію концептуальних змін у підходах до прийняття управлінських рішень та впливових чинників на цей процес в умовах переходу до ринку. Дано коротку характеристику розробленої комп'ютерної програми. На базі даних про результати роботи м'ясокомбінатів Хмельницької області розкрито можливості застосування програми в аналізі фінансово-господарської діяльності підприємств та використання результатів аналізу в економічному механізмі підготовки управлінських рішень. Розроблено методику та алгоритм застосування оперативного аналізу для підготовки та прийняття управлінських рішень щодо ціноутворення.

У *висновках* зроблені підсумки результатів наукових досліджень та запропоновані рекомендації щодо їх практичного застосування.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. *Виділення основних ідей і концептуальних положень про місце аналізу в сучасній системі управління фінансово-господарською діяльністю підприємств.* Теоретичні і практичні дослідження економістів показують, що гарантом стабільності і подальшого розвитку підприємства є високоорганізований процес управління. За рахунок грамотно здійснюваного управління можна досягти оптимального функціонування системи, а саме - досягнення найбільшого ефекту за найменший проміжок часу.

Вивчення теоретичних аспектів проблеми показало, що в процесі управління як первинна облікова інформація, так і вторинна аналітична повинні використовуватись для вирішення питань, які щоденно виникають перед підприємством та його керівниками. Дослідженнями виявлено, що на практиці облік, аналіз та управління існують, як правило, відокремлено, хоча по своїй суті вони мають досить серйозні змістовно-логічні основи взаємозв'язку. Слід зазначити, що в сучасних умовах більш доцільним є такий підхід, коли бухгалтерський облік здійснюється не тільки для безпосереднього обліку шляхом монотонного відображення господарських

операцій бухгалтерськими реєстрами (хоча це також необхідно), а й для всебічного, об'єктивного аналізу господарської діяльності на основі отриманих даних. Аналіз фінансово-господарської діяльності повинен здійснюватись в першу чергу для того, щоб своїм змістом і результатами слугувати піддрунтям для прийняття як поточних короткотермінових, так і стратегічних довготермінових управлінських рішень.

2. *Аналіз стану галузей харчової промисловості* показує, що їх потенційні можливості використовуються не повною мірою. Про це свідчить значний спад виробництва продукції, що підтверджують показники роботи підприємств.

Аналіз показує, що причинами спаду виробництва є:

- зростання вартості сировини та її доставки до підприємств переробки;
- значне підвищення цін на енергоносії;
- низька ефективність наявного технологічного обладнання;
- відсутність високоефективних технологій переробки сировини;
- низький рівень застосування економічного аналізу та методів маркетингу в управлінні виробництвом та збутом продукції;
- різке зниження купівельної спроможності населення.

Ресурсомісткість виробництва в харчовій промисловості є такою, що більшість видів її продукції не конкурентноспроможні на зарубіжних ринках. З іншого боку, вона далеко не в достатній мірі виконує своє функціональне призначення щодо відтворення людини як головної продуктивної сили шляхом задоволення фізіологічних потреб населення в основних продуктах харчування.

3. *Дослідження тенденцій змін у сировинній базі виробництва м'ясних продуктів* сільгоспвиробниками різних форм власності як одного із вирішальних чинників впливу на стан виробництва свідчать про явну неадекватність рівня реагування на них м'ясопереробними підприємствами.

В сировинній базі м'ясної промисловості відбуваються суттєві зміни: спостерігаються тенденції зменшення кількості сировини, що виробляється в колективних сільськогосподарських підприємствах та збільшення обсягів виробництва у приватних та фермерських господарствах. Це обумовлює необхідність зміни організаційно-фінансових підходів до процесу заготівлі самої сировини та проведення фінансових розрахунків з її виробниками. Керівники м'ясопереробних підприємств ще недостатню увагу звертають на ці процеси у структурі сировинних ресурсів.

Результати проведеного дослідження стали основою для підготовки та прийняття постанови колегії Хмельницького обласного управління сільського господарства та продовольства щодо налагодження взаємодії

в системі: виробник м'ясної сировини ↔ служба заготівлі та постачання м'ясної сировини ↔ м'ясопереробне підприємство.

4. Систематизація наявних джерел інформації для здійснення аналізу господарської діяльності, розробка схеми інформаційного забезпечення економічного механізму підготовки управлінських рішень. Інформація утворює серпєвину процесу управління, оскільки вона містить у собі відомості, необхідні для прийняття управлінського рішення. Не володіючи оперативною інформацією про стан окремих структурних підрозділів, про їх взаємозв'язок, неможливо забезпечити раціональне функціонування всього підприємства. Відсутність надійної інформації служить однією із передумов помилкових рішень і дій.

Дослідження можливостей удосконалення системи інформаційного забезпечення управління виробництвом в умовах переходу до ринку показало, що існуюча практика, коли кожний структурний підрозділ підприємства самостійно збирає, обробляє і реалізує первинну, проміжну і звітну інформації, породжує велику кількість документів, в яких значна частина даних дублюється або не використовується в управлінні. Разом з тим вся сукупність інформації, що отримується, не завжди достатня для вирішення цілого ряду проблем, які виникають на підприємствах за нових умов господарювання.

Стосовно окремих управлінських завдань потреба в інформації нерідко може бути повністю усвідомлена лише в процесі самого рішення. Це стосується, наприклад, інформації, яка необхідна для розкриття можливостей збуту продукції на зовнішніх ринках і закріплення на них. В інформацію, необхідну для управлінської розробки таких проблем, входять дані про попит на ринку, умови конкурентної боротьби (науково-технічна характеристика конкуруючих виробів і можливості їх удосконалення, витрати і ціни), а також про умови платежів, валютні курси і тенденції їх змін. Мова йде про максимально можливу узгодженість потреб в об'єктивній і суб'єктивній інформаціях.

Якщо важлива складова частина потреби в об'єктивній інформації не встановлена і відповідна інформація не зібрана, виникають негативні наслідки для управлінського процесу. Зв'язок між потребами в об'єктивній і суб'єктивній інформаціях показаний на рис. 1.

Дослідження джерел інформації для здійснення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств показує, що через систему інформаційного забезпечення органу управління надходить внутрішня інформація про фактичний стан об'єкту управління, а також зовнішня інформація. Накопичення інформації про фактичний стан об'єкта управ-

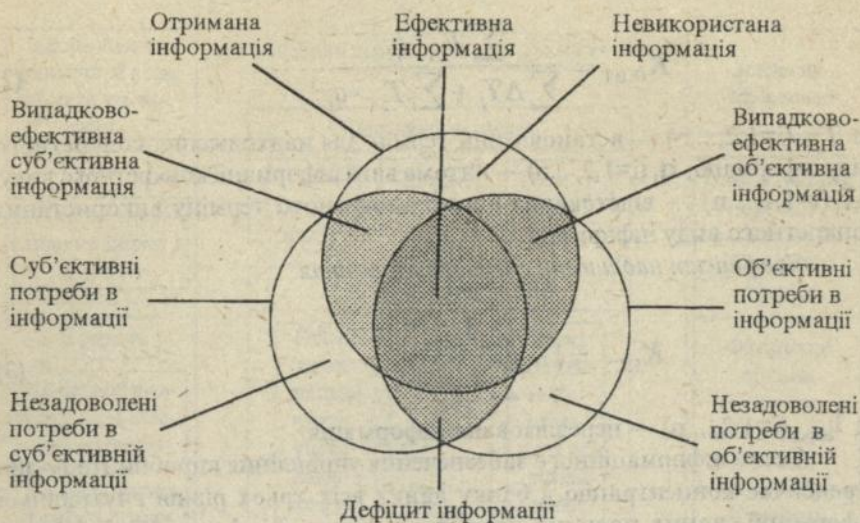

Рис. 1. Взаємозв'язки, що існують між потребами в об'єктивній і суб'єктивній інформації

лінійя здійснюється на рівнях:

- *першому* - використовується оперативний облік і звітність;
- *другому* - передбачається використання звітних бухгалтерських і статистичних даних, а також необхідних вибіркового допоміжних облікових показників;
- *третьому* - передбачається залучення при необхідності позаоблікових даних з метою більш детального вивчення стану об'єкта і прийняття правильного управлінського рішення.

Для характеристики ступеня ефективності використання інформації в управлінні виробництвом доцільно застосувати такі характеристичні показники.

Коефіцієнт абсолютного використання інформації:

$$K_{AB1} = \frac{\sum I_{\text{вик.і}}}{\sum I_{\text{вх.і.д.і}}}, \quad (1)$$

де $I_{\text{вик.і}}$ ($i=1,2,\dots,n$) — використана інформація; $I_{\text{вх.і.д.і}}$ ($i=1,2,\dots,n$) — інформація, що надійшла.

Коефіцієнт оперативності використання інформації:

$$K_{ОВІ} = \frac{\sum T_{вi} \cdot q_i}{\sum \Delta T_i + \sum T_{вi} \cdot q_i}, \quad (2)$$

де $T_{вi}$ ($i=1,2,\dots,n$) — встановлений термін для надходження конкретного виду інформації; q_i ($i=1,2,\dots,n$) — питома вага інформації конкретного виду; ΔT_i ($i=1,2,\dots,n$) — відставання від встановленого терміну використання конкретного виду інформації.

Коефіцієнт надійності системи управління:

$$K_{НСУ} = 1 - \frac{\sum I_{нер.i}}{\sum I_{вх і ді}}, \quad (3)$$

де $I_{нер.i}$ ($i=1,2,\dots,n$) — нереалізована інформація.

Схема інформаційного забезпечення управління виробництвом, що передбачає концентрацію в банку даних всіх трьох рівнів внутрішньої інформації, даних наявних джерел зовнішньої інформації, наступне використання узагальненої інформації в процесі економічного аналізу та виробленні управлінських пропозицій, подання їх суб'єктові управління, який, маючи також спостережну та порівняльну інформації про діяльність підприємства, приймає управлінські рішення, показаний на рис. 2.

5. *Проведена систематизація концептуальних змін у підходах до управління підприємствами та впливових чинників на цей процес.* На основі анкетування керівників підприємств харчової промисловості та керівників їх структурних підрозділів, співставлення різних обставин управлінської діяльності в умовах командно-адміністративної та перехідної до ринку економіки сформульовані основні поняття управлінських позицій та визначені чинники, що змінили підходи в управлінні виробництвом у методологічному і теоретичному аспектах.

6. *Створена комп'ютерна програма* - інструмент, який дозволяє ефективно використовувати інформацію, отриману на підприємствах для проведення аналізу їх фінансового стану. До цієї програми розроблений посібник для користувача, в якому розглядаються моделі економічного аналізу діяльності підприємств та методика його здійснення з допомогою комп'ютерної техніки. В дисертації подано короткий опис цієї програми та можливості її застосування в аналізі фінансово-господарської діяльності.

7. *Розроблені схема та алгоритм застосування оперативного аналізу в ціноутворенні підприємства і прийнятті оперативних управлінських рішень.* Робота підприємств в ринкових умовах вимагає повсякденного контролю за випуском продукції. Необхідною умовою випуску конкурентно-

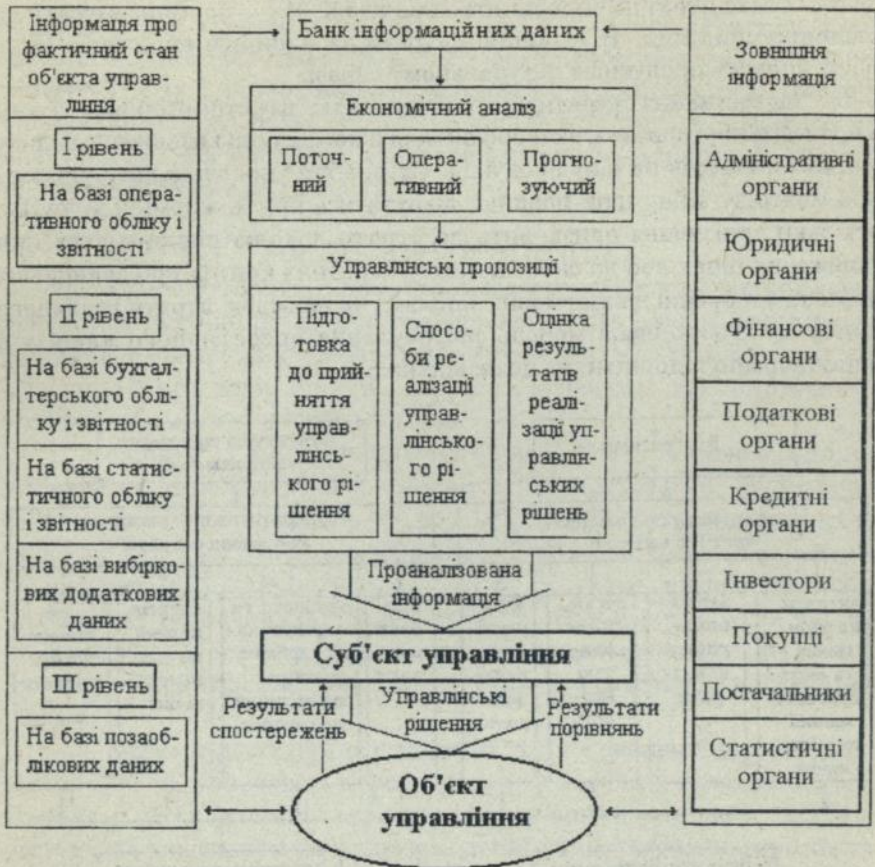

Рис. 2. Схема інформаційного забезпечення економічного механізму підготовки управлінських рішень

спроможної продукції є певний ступінь розвитку виробництва, коли виручка від реалізації перевищує витрати на виробництво та збут. Цього можна досягти за допомогою комплексного застосування елементів систем управління "директ-кост" та "стандарт-кост". Запропонований метод визначення оперативної доходності підприємства по структурних підрозділах передбачає поділ витрат на прямі (умовно-змінні) і непрямі (умовно-постійні).

Загальна сума витрат на виробництво продукції за певний період визначається таким чином:

$$B = (B_{\Pi} + B_3) \cdot V_B, \quad (4)$$

де V — сума витрат на виробництво продукції; V_{Π} — постійні витрати на одиницю продукції; V_3 — змінні витрати на одиницю продукції; V_B — обсяг випуску продукції в натуральному виразі.

Застосування оперативного обліку та аналізу стає особливо дієвим в процесі ціноутворення, в створенні мобільної системи визначення впливу змінних факторів на ціну продукції. Прийняття управлінського рішення про можливу зміну ціни повинно відбуватися при кожному її відпуску, оскільки запізнення призводить до втрати доходів підприємства при занижених цінах або до сповільнення оборотних коштів при завищених цінах та утворенні наднормових запасів і, як наслідок, втрати реального прибутку. Розроблена модель застосування оперативного аналізу в ціноутворенні підприємства показана на рис. 3:

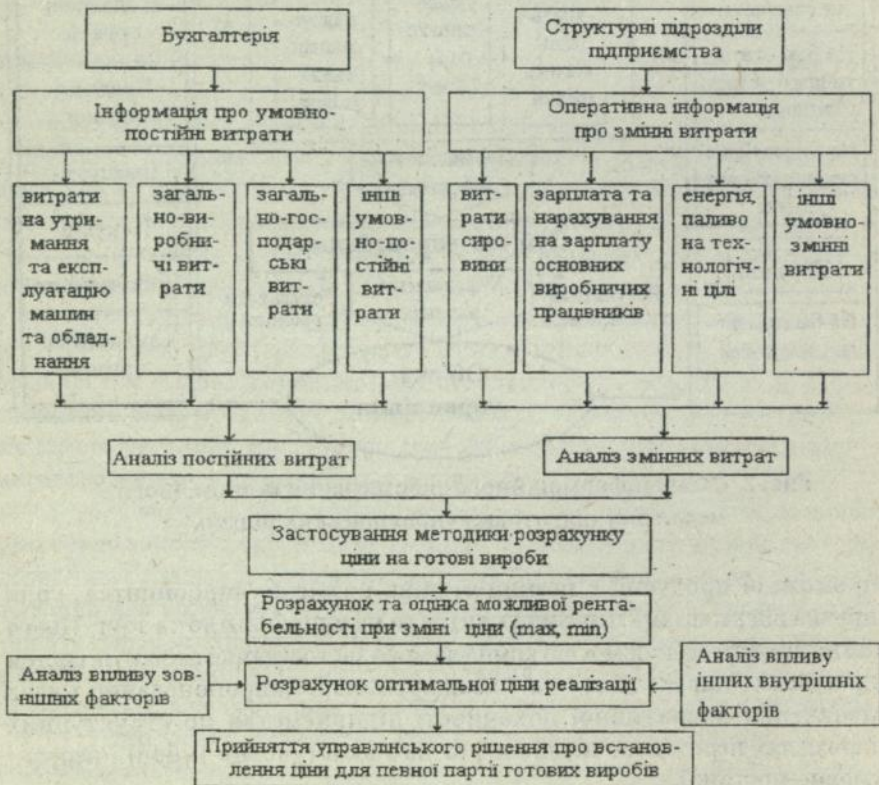

Рис. 3. Схема застосування оперативного аналізу в ціноутворенні підприємства та прийнятті оперативного управлінського рішення

Застосування методики оперативного аналізу в ціноутворенні підприємства, крім гнучкої варіації цін на певний обсяг реалізації продукції, дозволяє підвищити оперативність отримання даних про прибуток. Отже, запропонована методика є одним із дієвих факторів сполучення управлінського і фінансового обліку, дає можливість використати всі наявні та можливі резерви виробництва, сприяти підвищенню його ефективності.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

1. В умовах формування ринкових відносин в харчовій промисловості міняються підходи до прийняття управлінських рішень, що вимагає удосконалення методики дослідження економічних механізмів розвитку та удосконалення виробництва в різних аспектах: технологічному, управлінському, інноваційному тощо.

2. Одним із вирішальних напрямків удосконалення процесу управління виробництвом є використання достовірної економічної інформації, яка містить відомості, необхідні для прийняття управлінських рішень. Для удосконалення інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності підприємств харчової промисловості та оптимізації управлінської діяльності в дисертації розроблена система інформаційного забезпечення, яка передбачає зосередження інформації, використання її в процесі економічного аналізу та прийняття управлінських рішень.

3. Через недостатній рівень застосування економічного аналізу в організації та управлінні виробництвом у харчовій промисловості, і зокрема, в удосконаленні її сировинної бази, спостерігається неадекватне реагування на механізм взаєморозрахунків між виробниками сировини та переробними підприємствами. З цієї метою розроблені рекомендації щодо поліпшення фінансово-економічних взаєморозрахунків, які стали основою для підготовки постанови колегії обласного управління сільського господарства та продовольства.

4. Важливою умовою прийняття перспективних управлінських рішень є проведення ґрунтового оперативного аналізу господарської діяльності підприємств. Для ефективного проведення такого аналізу запропонована комп'ютерна програма та розроблені варіанти її застосування на прикладі підприємств харчової промисловості.

5. Функціонування підприємств в ринкових умовах вимагає повсякденного контролю за станом фінансово-господарської діяльності, щоб своєчасно регулювати виробництво рентабельної і конкурентноспроможної продукції і створювати умови для її ефективної

реалізації. Автором запропонований підхід до вирішення цих проблем за допомогою комплексного застосування елементів систем "директ-кост" та "стандарт-кост". Це дозволяє більш дієво застосовувати обґрунтовані управлінські рішення щодо ціноутворення продукції.

ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Дарманська Г.О. Проблеми економічного механізму підготовки управлінських рішень. — Хмельницький: Поділля, 1997.- 72 с.
2. Дарманская Г.А., Бармак А.В., Осипов Ю.А. Компьютерный анализ хозяйственной деятельности предприятия. — Хмельницький: Поділля, 1995. — 128 с.
3. Дарманська Г.О., Осадчий В.П. Аналіз фінансового стану підприємства. — Хмельницький: Поділля, 1997. — 60 с.
4. Дарманська Г.О. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства з використанням комп'ютерної програми "AUDIT" // Технологічний університет Поділля в системі реформування освітньої та наукової діяльності Подільського регіону: Тези доповідей науково-практичної конференції. — Хмельницький: ТУП, 1995. — С. 217-218.
5. Дарманська Г.О. Роль аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств в прийнятті нормативно та юридично обґрунтованих управлінських рішень // Розвиток правової основи — необхідна умова становлення правової держави: Матеріали обласної науково-практичної конференції. - Хмельницький: ХІРУП, 1996. — С. 38-42.
6. Войнаренко М.П., Дарманська Г.О. Роль інформаційного забезпечення в ефективності економічного аналізу підприємств // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю інституту обліку і аудиту. — Тернопіль, 1996. — С. 36-37.
7. Дарманська Г.О. Інформаційне забезпечення аналізу в управлінні підприємством // Проблеми обліку та аудиту за умов нестабільної економіки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. — Хмельницький: ТУП, 1996. — С. 99-101.
8. Дарманська Г.О. Про методіку застосування в юридичній практиці аналізу фінансово-господарської діяльності м'ясопереробних підприємств на основі комп'ютерної програми // Наукові записки Хмельницького інституту регіонального управління та права. — Хмельницький: ХІРУП, 1997. — С. 137-140.

АНОТАЦІЯ

Дарманська Г.О. Удосконалення економічного механізму підготовки управлінських рішень (на прикладі підприємств харчової промисловості). - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.01 — економіка підприємства і організація виробництва. - Технологічний університет Поділля, Хмельницький, 1997.

В дисертації удосконалено обґрунтування структури системи інформаційного забезпечення управлінських рішень та методики реалізації економічного механізму їх підготовки на основі результатів зовнішнього фінансового аналізу роботи підприємств м'ясопереробної галузі регіону із застосуванням розробленої комп'ютерної програми. Вперше обґрунтована структура підсистеми оперативного обліку і економічного аналізу для підготовки та прийняття управлінських рішень щодо ціноутворення на підприємствах харчової промисловості. Основні результати дослідження знайшли впровадження у практику роботи органів управління галузями та підприємствами харчової промисловості Подільського регіону.

Ключові слова: підприємство, процес управління, технологія управління, управлінські рішення, інформаційне забезпечення управління, концептуальні зміни підходів до змісту управлінських рішень.

АННОТАЦИЯ

Дарманская Г.А. Совершенствование экономического механизма подготовки управленческих решений (на примере предприятий пищевой промышленности). - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.01 — экономика предприятия и организация производства. - Технологический университет Подолья, Хмельницкий, 1997.

В диссертации усовершенствовано обоснование структуры системы информационного обеспечения управленческих решений и методики реализации экономического механизма их подготовки на основании результатов внешнего финансового анализа работы предприятий мясоперерабатывающей отрасли региона с применением разработанной компьютерной программы. Впервые обоснована структура подсистемы оперативного учета и экономического анализа с целью подготовки и принятия управленческих решений для ценообразования на предприятиях пищевой промышленности. Основные результаты исследования нашли применение в практике работы органов управления отраслями и предприятиями пищевой промышленности Подольского региона.

Ключевые слова: предприятие, процесс управления, технология управления, управленческие решения, информационное обеспечение управления, концептуальные изменения подходов к содержанию управленческих решений.

SUMMARY

Darmanskaya G.A. Improvement of Economic Mechanism of Preparing Administrative Decisions (on the example of food industry plants and factories). - Manuscript.

The dissertation for competition for scientific degree of Candidate of Sciences by speciality 08.06.01 — Economics of enterprises and organizations of production, Technological University Podoliya, 1997.

Substantiation of the structure of the system of the information provision of administrative decisions and methods of realizing economic mechanism of their preparation on the basis of financial analysis of work of meat industry factories with using computers programmes are improved. For the first time the structure of sub-system of effective appreciation and economic analysis for preparing and adopting administrative decisions concerning formation of prices at factories of food industry is developed. The results of research found application in administration bodies of branches and factories of food industry in Podillia region.

Key words: enterprise, the process of management, technology of management, administrative decisions, conceptional changes in approaches to administrative decisions.

Підписано до друку 24.12.97р.

1,0 дрк. арк., 1,2 ум. друк. арк.

Наклад 100 прим. Замовлення №282

Редакційно-видавничий центр ТУП.

280016 м.Хмельницький, вул.Інститутська 7/1

431372

AE 39.180
AB 39.180